

VIDRÓCKI

*A Vidrócki híres nyája
Csörög, morog a Mátrába,
Csörög, morog a Mátrába,
Mert Vidróckit nem találja.*

*Megyen az nyáj, megyen az nyáj,
Környes-körül a gaz alján,
Ugyan hol állok elejbe,
Kerek erdő közepébe?*

*- Hozd ki babám, szűröm, baltám,
Hadd menjek a nyájam után,
Mert levágják az kanomat,
Keselylábú ártányomat.*

*Esteledik már az idő,
Szállást kérnék, de nincs kitől,
Sűrű erdő a szállásom,
Csipkebokor a lakásom, -*

*A Vidrócki sírhalmára
Gyöngy hull a koporsójára;
- Hej Vidrócki, most gyere ki,
Hat vármegye vár ideki!*

*- Mit ér nekem hat vármegye?
Tizenkettő jöjjön ide!*

Vidróczki Márton

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Vidróczki Márton (Mónosbél, 1837. november 12. – Mátraverebély, 1873. február 8.), más változatok szerint Vidrócki, Vidrovszky, Mitróczy; híres mátrai betyár.

Élete

Az életéről fennmaradt korabeli tudósítások ellentmondásosak. Apja Vidrótzky András juhász volt. Azt, hogy miért választotta a szegénylegények hányatott életét, a néphagyomány sokféleképpen magyarázza. Egyes történetek szerint katonaszökevény volt, mások szerint bojtár korában kegyetlenül megverte a számadója, s ezért állt betyárnak, de romantikus szerelmi történetről, árva sorsról, törvénytelen származásról is szólnak mondák. Legvalószínűbbnek az első két verziót tartják a kutatók.

A mondák szerint szép, derék ember volt, lobogós ujjú inget, bő gatyát viselt, pisztolyokkal, puskákkal bőven felszerelve járt. A hiedelem szerint nem fogta a golyó, kegyetlenül megbüntette ellenségeit, nagylelkűen meghálálta a segítséget. Csak a gazdagtól rabolt, a szegényt nem bántotta. Sok történet szól vakmerőségéről, féktelen természetéről, mulatozásairól. Mindezek miatt félelemmel vegyes tisztelet övezte nevét az emberek között.

A betyár haláláról szintén többféle verzió látott napvilágot. Egyes történetek szerint szeretője árulta el, többek szerint azonban egyik társa ölte meg. A korabeli sajtó közleménye is ezt igazolja. Ezek szerint Pintér Pista, egyik bandatársa végzett vele Mátraverebély határában.

Emlékezete

A nevéhez kapcsolódó énekes szájhagyomány (dalok, balladák, mondák) – amely elsősorban a Mátra környékén ismert – a betyárköltészet általános sztereotip formuláit viseli.

Életét és halálának körülményeit Kodály Zoltán *Mátrai képek* című művében idézi fel ezzel a két

dallal:

Már Vidroczki emelgeti

A Vidroczki hires nyája és a

Híres magyar betyárok: Vidrócki

A palóc vidék leghíresebb betyárja volt Vidrócki. Bandájával bekalandozta Heves, Gömör, Nógrád és Borsod vármegyét.

1837. november 12-én született Mónosbélien. Apja Vidrótzky András juhász volt. Azt, hogy miért választotta a szegénylegények hányatott életét, a néphagyomány sokféleképpen magyarázza. Egyes történetek szerint katonaszökevény volt, mások szerint bojtár korában kegyetlenül megverte a számadóját, s ezért állt betyárnak, de romantikus szerelmi történetről, árva sorsról, törvénytelen származásról is szólnak mondák. Legvalószínűbbnek az első két verziót tartják a kutatók.

A mondák szerint szép, derék ember volt, lobogós ujjú inget, bő gatyát viselt, pisztolyokkal, puskákkal bőven felszerelve járt. A hiedelem szerint nem fogta a golyó, kegyetlenül megbüntette ellenségeit, nagylelkűen meghálálta a segítséget. Csak a gazdától rabolt, a szegényt nem bántotta. Sok történet szól vakmerőségéről, féktelen természetéről, mulatozásairól. Mindezek miatt félelemmel vegyes tisztelet övezte nevét az emberek között. Talán senkiről nem született annyi monda, népdal, ballada, mint róla.

Vidrócki Marci nótája

*Hallottátok-e Vidróckinak hírét?
Mikor őt a pandúrok keresték?
Nagy hirtelen kiugrott az oldalba,
- Ide gyere, kutya pandúr, halálra!*

*Fegyverneki fenyves erdő a tanyám,
Oda gyere, kis angyalom, énhozzám!
Meglátod az aranyvesszős tanyámat,
Sugár magas, vékony jegenyefámat!*

*Kis angyalom, majd ha eljössz estvére,
Piros almát kössél kis keszkenődbe!
Add oda a csendbiztosnak magának,
Már engemet a pandúrok sem bántanak.*

*Ha kérdi a csendbiztos, hogy ki küldi,
Mondjad neki: az a híres Vidrócki.
Ha kérdi a csendbiztos, hogy ki küldi,
Az a híres-nevezetes Vidrócki.*

*Amott látszik három kis tűz magában,
Gyerünk pajtás, ha nem járnánk hiába!
Jerünk pajtás, járjuk körül a gulyát,
Szakajjunk el belőle egy néhány párt.*

*Amott legel egy pej csikó magába,
Száz béklyóba van a lába bezárva.
Eredj pajtás, fordítsd meg azt a csikót,
Hadd vágjam le a lábáról a béklyót!*

*Ha levesszük a rézbéklyót a lábáról,
Majd segítek én a többi bajáról.
Majd elvigyünk napnyugatról keletre
Még reggelre siller bort iszunk érte.*

A betyár haláláról szintén többféle verzió látott napvilágot. Egyes történetek szerint szeretője árulta el. többek szerint azonban egyik társa ölte meg. A korabeli sajtó közleménye is ezt igazolja. Ezek szerint Pintér Pista, egyik bandatársa végzett vele 1873. II. 8-án Mátraverebély határában.

Vidrócki életét és halálának körülményeit Kodály Zoltán: Mátrai képek című művében idézi fel.

SULINET